

ההצגה הגדולה

שני הסוהרים שנלקחו כבני-ערובה, דויד ספיה ומשה גרטי, מציינים לפני העיתונאים והצלמים את הדקירות בנוסח. שילטונות הכלא דאגו לדווח לעיתונאים על תשע דקירות בגופו של ספיה. אבל

האמת היא שמעל טבורו של ספיה נראית נקודה אדומה קטנה, בגודל גרגיר אמונה. על גופייתו הציג ספיה נקודת-דם. אולם כשהוריד את חולצתו לא נראה מתחתיה דבר. והוא לא נזקק כלל לאישפוז. משה גרטי (מימין) מצביע על צווארו הנקי. האסירים לא מגעו בסוהרים.

מיקרה פוגעים למות בסוהרים כנייהערוכה. הם רק השתמשו בהם להשיג את הזכויות המגיעות להם. זאת לא היתה בעיה מצד שילטונות בתי-הסוהר והכוח הרב ללוחמה בטרור שהקיף את הכלא, להורים מלמעלה, מהגג, גז מרמיע ולפור את המרד תוך שניות. לרעתי, הם לא עשו זאת, כי רצו להציג לפני הציבור והעיתונאים הרבים שצבאו על הפתחים, את האלימות המסוכנת של האסירים — ובכך להפנות את תשומת-לב הציבור לאלומות האסירים ולא לבעיה העיקרית, שהיא מה הביא אותם למצב הזה.

בכל בית-כלא קיימת "מילחמת מעמדות" מתמדת, וכל דאליים גבר. כל אסיר שרוי במתח מתמיד, כדי לשמור על מקומו ולהיטיב את תנאיו ביחס לתנאי חבריו. החזק הוא המחזיק מעמד והחלש — נירמס.

הקש ששבר את גב הגמל והביא למרד של אסירי אגף ו' 2: כאשר ביקשו האסירים לצפות בטלוויזיה אחרי מבט לחדשות, פרץ ויכוח עם הקצין התורן, והוא החל משתמש בכוח התקרית רווחה למנהל פרי, והוא החליט להעניש את כל האגף ולסגור את האסירים לא היו זקוקים לפרובר האסירים לא היו זקוקים לפרובר קציות נוספות. די היה בעונש הקר לקטיבי הוה.

מפקד האגף היה באותו זמן יחוקאל קרוש, ועליו הופקד באותו היום גם לשמור על האגף וגם להיות אחראי על בית-הסוהר. פרי יצא מהכלא בשעה 5, כדי לבקר ביריד אדם ומעונו, ולראות שם את כיתן עבודות האסירים. הכל קרה כהרף-עין. בשעה 7 ורבע, כשחזר פרי לכלא, ראה שהמצב חמור. מהגג הבחין בשני סוהרים יושבים על

הספסל ומסביבם אסירים רעולייפנים, שכיריהם רוקרנים וסכנינים.

שיבוא כתב "העולם הזה"

פניהם היו עטופים כפני "מחבלים", סיפר פרי. הם כל הזמן צעקו. לא היתה הנהגה לעניין אלא כמה צעקניים, שאותם זיהיתי היטב לפי קולותיהם.

"שלושה מהם פרצו למישרד האגף, השתלטו על שני הסוהרים, ניתקו את

"לאחר מכן הגיע השני, שאמר: החיים שלי בידך, תן להם מה שהם רוצים, אחרת ירגו אותי — ואתה תהיה האחראי."

הפסיכולוג של המישטרה הצטרף אליי וגם גבי אמיר, שהוא מפקד מחוז המרכז, ופנחס שחר, מפקד מישמר הגבול. לידי עמדו גם אנשים המכירים היטב את קולותיהם של האסירים, כדי שיוכלו לייצג לי לפי תשובותיהם, כדי שהוהו יהיה מוחלט.

"לקראת חצות הצעתי להם לפרק את הבריקרות ולפתוח את האגף. הם

המונחת על צוואר הסוהרים תחרור פנימה בלהט הרגון.

"בשלב מסוים גברה ההחלטה להשתמש באלטרנטיבה הראשונה, ולהביא להם את אחד השמות שביקשו. ההחלטה היתה לקרוא לוורטיימר. "בשלב זה האסירים הבחינו בכוחות מסביב ונעשו עצבניים מאוד. ווטהיימר נכנס לאגף והבטיח לאסירים לשוחח על בעיותיהם למחרת בבוקר.

"למחרת, דרשו האסירים רופא שיניים, שיטפל באופן קבוע בכאבים רחופים ולא לאלץ את האסירים להסתפק בכדורי-הרגעה. אני לא יכול

שילטונות בית-הסוהר ערכו הצגה גדולה כדי להסיח את עיני הציבור מהגורם האמיתי למרד האסירים: המצב הבלתי-אנושי בכלא

לתת להם את זה, כי יש שלושה רופאי-שיניים המשרתים כמעט אלפיים אסירים, גם אני לא מקבל רופא-שיניים בכל יום.

"הם דרשו טלוויזיה עד חצות, ותנאי פעילות תרבותית כמו בחילטון. אני לא יכול לאפשר להם זאת, מבלי שירויחו את זה התנהגות הולמת.

מי יאכל את החרא?

"בעיקבות מה שקרה, אני חושב "לבדוק את עצמי", מבטיח פרי. "יכול להיות שאני ואנשיי שגינו במתן הזכויות המגיעות להם. אני מוכן

לבדוק את חבריי לעבודה. "האנשים האלה פשוט נשחקו בתנאים הגרועים השוררים בכלא. המיכנה עצמו הוא בעל תנאים בלתי-ניסבלים. המיכנה אינו בנוי לאכלס 600 אסירים. מידותיו של הכניין, השירותים הפגומים, הצפיפות וחוסר-הפרטיות — כל אלה סיפוטמים שדורשים הערכת-מצב. המרד היה ארגומנט נוסף.

"התנאים יצרו חממה להיווצרות מצב כזה. אני בהחלט עומד לברוק את עצמי ואת חבריי כמה שגינו", מסכם המנהל.

אחרי הכרזות כאלה, האומנם אפשר להאמין לדויד פרי שהאסירים לא השיגו דבר?

בקרוב קצונת בתי-הסוהר והסוהרים נשמעו הערכות שונות בקשר להתקוממות שאירעה ברמלה. הם סיכמו כי המרד הסתיים בנוזקים של עשרות אלפי שקלים, באובדן כבוד ויוקרה של סגל הפיקוד, בשני סוהרים מוכייהלם שיצאו לחופשה.

על כך שהצביע החליט שלא להעניש את האסירים, ותחת זאת להקשיב לבעיותיהם, התבטא קצין בכיר: "ורטהיימר יצא גיבור ומושע עבור האסירים. אבל אנחנו נאכל את החרא."

למרות ההבטחות הרשמיות, מה שמעסיק את קצונת בתי-הסוהר הוא כיצד להעניש את האסירים על המרד. איש לא העלה ברעתו כיצד יש לשפר את תנאי חייהם של האסירים כדי שלא יאלצו לנקוט בצעדים נואשים כאלה פעם נוספת, רק כדי שמישהו יואיל לשמוע את טענותיהם. אין ספק שזו הבעיה האמיתית, והזו המצב הדורש כוננות "מצב אדום". ניריה גל ומרסל זוהר ■